

Walter Laqueur

Els Estats Units i les armes

Als Estats Units hi ha entre 200 i 250 milions d'armes de foc en mans privades. Ningú no sap la xifra exacta. Només l'any passat es van vendre 17 milions d'armes. Veient aquests números tan impressionants a ningú no li pot estranyar que un gran nombre de persones morin per trets d'armes de foc (més de les que són assassinades per terroristes). L'últim incident especialment impressionant va tenir lloc a Newport, una petita ciutat de Connecticut, el desembre del 2012, quan Adam Lanza, un jove amb problemes psíquics, va anar a l'escola local Sandy Hook i va assassinar 26 nens i uns quants professors després d'haver matat prèviament la seva pròpia mare. Matances d'aquest tipus passen de tant en tant a tot el planeta. Noruega i Tasmània no són tinguts per països especialment violents però van ser escenari de les matances més grans a trets que han tingut lloc en els últims anys. 77 joves van ser assassinats a Oslo el juliol del 2011 i 35 a Port Arthur, a Tasmània.

Però als EUA aquests esdeveniments succeeixen més freqüentment que en altres parts i per això els americans enutjats intenten imposar un control més estricte de la propietat d'armes de foc. Al cap d'un temps aquestes iniciatives normalment són rebutjades ja que la Segona Esmena de la Constitució atorga al ciutadà el dret a tenir armes. No és gaire sabut que al segle XVIII, en moltes parts dels EUA s'obligava per llei els propietaris a tenir armes, ja que aquells dies la vida era perillosa i no hi havia una força policial. Però també és cert que a Washington hi ha un fort lobby (potser el més fort de tots els lobbies), l'Associació Nacional del Rifle (NRA), i els intents d'imposar alguna supervisió de les armes han estat invariablement derrotats.

Passaria el mateix, ara? Aquests dies s'ha estat debatent aquest tema (juntament amb els pressupostos i la immigració) al Congrés, a petició del president Obama. Semblava que tot intent d'introduir una regulació fracassaria, ja que calien 40 vots per presentar una llei impulsada pel senador Feinstein, de Califòrnia. No hi havia 40 senadors disposats a donar suport a aquesta llei que era bastant modesta. Només pretenia introduir un registre d'antecedents que garantis que no es venien armes a criminals o a persones amb una malaltia mental. L'NRA va argumentar que una llei com aquesta no hauria impedit a Adam Lanza cometre la matança, ja que no estava fit-

mena pactada que feia una mica més difícil vendre armes als que no les haurien de tenir. I encara més important, si s'aproves demostraria que l'NRA no és invencible, que senadors i congressistes estaven disposats a desafiar-la seguint l'opinió pública. I això afavoriria introduir més controls en el futur. Hi havia una possibilitat raonable que la proposta Manchin-Toomey fos aprovada. Però el dia 17 passat el Senat va rebutjar l'esmena ja que, malgrat obtenir 54 vots a favor i 46 en contra, calien 60 vots favorables.

OSCAR ASTROMUJOFF

Què explica l'amor dels americans per les armes? Ni el desig de caçar ni el d'autoprotecció contra criminals no ofereixen una explicació total i satisfactòria. Té a veure més amb la història dels EUA i amb la tradició, amb la guerra de la independència del segle XVIII. Sempre ha existit una desconfiança cap al Govern, hi ha una convicció generalitzada que l'Estat no és el defensor de les llibertats individuals, sinó el seu enemic. Per això l'NRA té el suport d'organitzacions llibertàries que lluiten per la llibertat individual. Un control d'armes suposaria tenir un registre d'armes de foc i eventualment un registre d'antecedents i una base de dades a escala nacional, la qual cosa implicaria infringir la llibertat individual. Hi ha, doncs, oposició a la idea que l'Estat tingui el monopoli de tot el que és relatiu a la violència. Fins i tot apareix un element de lluita de classes: la creença que l'intent de controlar la propietat de les armes és una campanya de l'establishment per impedir que les classes baixes i potser fins i tot els negres es puguin armar.

La Segona Esmena esmenta el dret de la gent (o de les milícies que representen la gent) de tenir o guardar armes. Però el 1791, quan es va aprovar, una arma era un mosquet que es carregava pel canó, no un AK-47 (kalàixnikov) o altres fusells d'assalt o fins i tot armes més perilloses, com ara gas verinós. El desenvolupament tecnològic ha superat les intencions dels legisladors d'aquell desembre del 1791 en la Declaració de Drets. Cal repensar aquesta esmena en vista d'aquests fets però els fetixistes del rifle no hi estan disposats.

Però el vent va canviar a Washington amb Nicole Hockley, mare d'un nen de sis anys que va ser assassinat. Juntament amb altres pares va viatjar a la capital federal per entrevistar-se amb senadors i congressistes. S'hi va unir el fet que les enquestes mostraven que el 90% dels americans estaven a favor d'introduir almenys algunes mesures de control. Advertits de quin costat bufava el vent els legisladors van votar l'11 d'abril no posar fi al debat sobre el control d'armes, com havia demanat l'NRA. Els senadors Manchin i Toomey, l'un demòcrata i l'altre republicà, van presentar una nova es-

mena pactada que feia una mica més difícil vendre armes als que no les haurien de tenir. I encara més important, si s'aproves demostraria que l'NRA no és invencible, que senadors i congressistes estaven disposats a desafiar-la seguint l'opinió pública. I això afavoriria introduir més controls en el futur. Hi havia una possibilitat raonable que la proposta Manchin-Toomey fos aprovada. Però el dia 17 passat el Senat va rebutjar l'esmena ja que, malgrat obtenir 54 vots a favor i 46 en contra, calien 60 vots favorables.

Què explica l'amor dels americans per les armes? Ni el desig de caçar ni el d'autoprotecció contra criminals no ofereixen una explicació total i satisfactòria. Té a veure més amb la història dels EUA i amb la tradició, amb la guerra de la independència del segle XVIII. Sempre ha existit una desconfiança cap al Govern, hi ha una convicció generalitzada que l'Estat no és el defensor de les llibertats individuals, sinó el seu enemic. Per això l'NRA té el suport d'organitzacions llibertàries que lluiten per la llibertat individual. Un control d'armes suposaria tenir un registre d'armes de foc i eventualment un registre d'antecedents i una base de dades a escala nacional, la qual cosa implicaria infringir la llibertat individual. Hi ha, doncs, oposició a la idea que l'Estat tingui el monopoli de tot el que és relatiu a la violència. Fins i tot apareix un element de lluita de classes: la creença que l'intent de controlar la propietat de les armes és una campanya de l'establishment per impedir que les classes baixes i potser fins i tot els negres es puguin armar.

La Segona Esmena esmenta el dret de la gent (o de les milícies que representen la gent) de tenir o guardar armes. Però el 1791, quan es va aprovar, una arma era un mosquet que es carregava pel canó, no un AK-47 (kalàixnikov) o altres fusells d'assalt o fins i tot armes més perilloses, com ara gas verinós. El desenvolupament tecnològic ha superat les intencions dels legisladors d'aquell desembre del 1791 en la Declaració de Drets. Cal repensar aquesta esmena en vista d'aquests fets però els fetixistes del rifle no hi estan disposats.

Pilar Rahola

Elogi del país petit

Aquests dies a Caldes hi ha festa gran. Vaig tenir l'honor de ser-ne la pregonera divendres i, des d'aleshores, la Malavella inspira unes jornades de llegendes i mites que tenen com a únic objectiu passar-s'ho bé. Hi ha ball, cançó, disfresses, conjurs, banderoles, ruta, gastronomia i fins i tot poció de la Malavella, que és un oli fet amb calèndula, hipèric, pètals de rosa i canyella que és hidratant, balsàmic i vigoritzant. Atès que es tracta de la terra que coneix els poders termals des de temps immemorials, caldrà fer-ne ús.

Com que la Malavella coïa els nens en calders fins que en Maurici va alliberar el poble, també hi ha el sopar de graelles i calders, i la suma de tot fa una agenda pensada per a totes les edats i gustos. Els mites del passat i la imaginació del present, la història i la seva reinvençió, els atavismes i la tradició, tot suma en la voluntat de festejar la pròpia identitat.

I si a Caldes hi ha festa gran, la llista de festes que honoren la primavera a tot el país és tan ingent com pobles que el decoren, fent honor a

Catalunya també és la forta personalitat de les pàtries petites que bateguen al seu interior

aquella bonica cançó de Llach que parla del país petit, on cada campanar saluda al campanar veí. Certament d'això es tracta, d'un país no gaire gran i ben articulat, que acumula tantes identitats locals, com sap trobar-se en una punyent identitat comuna. Què és Catalunya? Aquesta pregunta permet múltiples respostes i algunes serien contradictòries. Però hi ha un cert acord a definir les nacions com la suma de tres potes: una memòria secular, uns valors compartits i un idioma que ho relliga. És a dir, història, identitat i llengua. Tanmateix hi ha una quarta pota que em sembla fonamental: la forta personalitat de les pàtries petites que bateguen a l'interior de la pàtria gran. Catalunya té una capital forta, orgullosa, projectada al món amb una força insòlita per a una nació que no té Estat. O pitjor, que el té a la contra. Però ni la capital, ni el país serien tan vibrants, si el rerepaís no estigués tan viu i la seva personalitat local no fos tan intensa. Catalunya és, sobretot, la suma dels seus campanars, el poble rere poble que estima els mites, la història, els costums propis i d'aquesta identitat local en fa bandera. Som una Catalunya feta de centenars de petites Catalunyaes que mantenen la seva cultura mil·lenària amb un indomitable sentit de resistència. Ara són les festes de la Malavella, exòtiques, imaginatives, sorprenents. Però a banda i banda de Caldes, per tota la pell catalana, les festes se segueixen com si fossin l'espina dorsal del país, i cada una d'elles és un bocí del mapa complet. I també aquí, en aquesta persistència en la defensa de les petites identitats, rau la garantia del nostre futur. Que visquin, doncs, les festes de la Malavella i, amb elles, totes les festes locals! Perquè també elles preserven el sentit del que som, d'on venim i cap a on volem anar.

W. LAQUEUR, conseller del Centre d'Estudis Internacionals i Estratègics de Washington

Cristina Sánchez Miret

Recuperar l'ofici

Llegia en aquest diari que als Estats Units un estudi, realitzat per la Pew Research Center —una institució que analitza les tendències socials—, posava de relleu que cada vegada una part més important de la població considera que els periodistes s'han convertit en mers "megafons". És a dir, només en difusors o amplificadors, pel que fa a l'abast, de les informacions que produeixen els candidats o els partits polítics. Deixant de banda el que hauria de ser essencial o desitjable en la feina periodística i que defineixen en l'estudi com la "investigació" de la realitat.

El tema de la realitat és sempre fugisser, menys que el de la veritat, però també. És per això que investigar, contrastar i

anar més enllà de les declaracions o de la mera descripció dels actes dels polítics, o de les grans empreses, o de qualsevol agent social, és la "feina" del periodista.

Gairebé una tercera part dels enquestats als Estats Units ha deixat de seguir un determinat mitjà de comunicació perquè considera que ha baixat la seva qualitat; que les notícies ja no s'elaboren com abans. Sigui o no veritat, el que és cert és que l'informació corre més que mai, a banda dels mitjans dedicats a ella; i, per tant, és més imprescindible que mai oferir un plus en el seu tractament i en la seva elaboració. De fet la pròpia paraula, notícia, ho diu. Perquè de notícies no n'hi ha; hi ha fets, hi ha declaracions... en definitiva, passen coses, però no "passen" notícies.

Ara bé, això no vol pas dir que els periodistes hagin d'elaborar una realitat pa-

ral·lela. Cosa que ha passat sempre, però no de manera tan generalitzada com actualment; si més no, a Espanya. Si un periodista no es capaç de distingir entre produir una notícia i elaborar ideologia, és que no té ofici; o que tenint-lo l'utilitza de manera perversa.

En aquest estudi americà, relacionen el canvi d'enfocament en el tractament de la informació amb la crisi econòmica i les retallades en les plantilles periodístiques. Aquí, al nostre país, precisament, aquestes han estat molt grosses, però la tendència és anterior. No nego pas la manca de mitjans humans i/o pressupostaris; però el que ha estat decisiu és el canvi de mentalitat en el que significa o en el que suposa l'ofici de periodista. I aquest canvi és anterior a la crisi; i també ha contribuït a portar-nos a ella.

C. SÁNCHEZ MIRET, sociòloga